Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

14 päivänä joulukuuta 2016*

Ennakkoratkaisupyyntö — Henkilöiden vapaa liikkuvuus — Yhdenvertainen kohtelu — Sosiaaliset edut — Asetus (EU) N:o 492/2011 — 7 artiklan 2 kohta — Korkeakouluopintoihin myönnettävä valtion tuki — Edellytys, jonka mukaan asianomaisen jäsenvaltion ulkopuolella asuvien opiskelijoiden on oltava sellaisten työntekijöiden lapsia, jotka ovat työskennelleet palkattuina työntekijöinä tai itsenäisinä ammatinharjoittajina kyseisessä jäsenvaltiossa yhtäjaksoisesti vähintään viiden vuoden ajan — Välillinen syrjintä — Perustelut — Tavoite, jolla pyritään lisäämään korkeakoulututkinnon suorittaneiden osuutta maassa asuvista henkilöistä — Asianmukaisuus — Oikeasuhteisuus

Asiassa C-238/15,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka tribunal administratif (hallintotuomioistuin, Luxemburg) on esittänyt 20.5.2015 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 22.5.2015, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

**Maria do Céu Bragança Linares Verruga,**

**Jacinto Manuel Sousa Verruga** ja

**André Angelo Linares Verruga**

vastaan

**Ministre de l'Enseignement supérieur et de la Recherche,**

UNIONIN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja M. Ilešič sekä tuomarit A. Prechal, A. Rosas (esittelevä tuomari), C. Toader ja E. Jarašiūnas,

julkisasiamies: M. Wathelet,

kirjaaja: hallintovirkamies V. Tourrès,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 14.4.2016 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Maria do Céu Bragança Linares Verruga ym., edustajinaan G. Thomas ja L. Urbany, avocats,

— Luxemburgin hallitus, asiamiehenään D. Holderer, avustajanaan P. Kinsch, avocat,

* * Oikeudenkäyntikieli: ranska.

— Tanskan hallitus, asiamiehinään M. Wolff ja C. Thorning,

— Norjan hallitus, asiamiehinään I. Jansen, C. Anker ja M. Schei,

— Euroopan komissio, asiamiehinään M. Van Hoof, M. Kellerbauer ja D. Martin,

kuultuaan julkisasiamiehen 2.6.2016 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

**tuomion**

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta unionin alueella 5.4.2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 492/2011 (EUVL 2011, L 141, s. 1) 7 artiklan 2 kohdan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Maria do Céu Bragança Linares Verruga, Jacinto Manuel Sousa Verruga ja André Angelo Linares Verruga sekä ministre de l'Enseignement supérieur et de la Recherche (Luxemburg) (Luxemburgin korkeakoulu- ja tutkimusministeri) ja jossa on kyse siitä, että viimeksi mainittu kieltäytyi myöntämästä André Linares Verrugalle korkeakouluopintoihin myönnettävää valtion taloudellista tukea

## Asiaa koskevat oikeussäännöt

### *Unionin oikeus*

3 Työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta yhteisön alueella 15.10.1968 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 1612/68 (EYVL 1968, L 257, s. 2), sellaisena kuin se on muutettuna 29.4.2004 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2004/38/EY (EUVL 2004, L 158, s. 77, ja oikaisut EUVL 2004, L 299, s. 35 ja EUVL 2005, L 197, s. 34; jäljempänä asetus N:o 1612/68), kumottiin 16.6.2011 lukien asetuksella N:o 492/2011.

4 Viimeksi mainitun asetuksen 41 artiklan toisen kohdan mukaan viittauksia asetukseen N:o 1612/68 pidetään viittauksina asetukseen N:o 492/2011.

5 Viimeksi mainitun asetuksen 7 artiklassa, jossa toistetaan asetuksen N:o 1612/68 7 artiklan sanamuoto, säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltion kansalaista ei työntekijänä saa kansalaisuutensa vuoksi saattaa toisen jäsenvaltion alueella kotimaisiin työntekijöihin verrattuna eri asemaan työ- ja palvelussuhteen ehtojen suhteen; tämä koskee erityisesti palkkausta, irtisanomista ja työttömyyden sattuessa paluuta saman alan työhön tai uudelleen työllistämistä.

2. Hänen on saatava samat sosiaaliset ja verotukseen liittyvät edut kuin kotimaisten työntekijöiden.

_ _”

6 Direktiivin 2004/38 16 artiklan 1 kohdan ensimmäisen virkkeen mukaan ”unionin kansalaisilla, jotka ovat oleskelleet laillisesti vastaanottavan jäsenvaltion alueella yhtäjaksoisesti viisi vuotta, on oikeus pysyvään oleskeluun sen alueella”.

7 Kyseisen direktiivin 24 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Jollei perustamissopimuksessa ja johdetussa oikeudessa annetuista nimenomaisista erityismääräyksistä muuta johdu, kaikkia vastaanottavan jäsenvaltion alueella tämän direktiivin nojalla asuvia unionin kansalaisia on kohdeltava jäsenvaltion kansalaisten kanssa tasavertaisesti perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluvilla aloilla. Tämä oikeus on ulotettava koskemaan perheenjäseniä, jotka eivät ole minkään jäsenvaltion kansalaisia, mutta joilla on oleskeluoikeus tai oikeus pysyvään oleskeluun.

2. Poiketen siitä, mitä 1 kohdassa säädetään, vastaanottavan jäsenvaltion ei tarvitse myöntää oikeutta sosiaaliavustukseen oleskelun ensimmäisten kolmen kuukauden aikana tai soveltuvassa tapauksessa 14 artiklan 4 kohdan b alakohdassa säädetyn pidemmän ajanjakson aikana muille kuin työntekijöille tai itsenäisille ammatinharjoittajille taikka henkilöille, joilla säilyy tällainen asema, ja heidän perheensä jäsenille eikä sen tarvitse myöntää heille ennen pysyvän oleskeluoikeuden saamista toimeentulotukea opintoja varten, ammattiin johtava koulutus mukaan luettuna, opintorahan tai -lainan muodossa.”

*Luxemburgin oikeus*

8 Valtion taloudellista tukea korkeakouluopintoihin säännellään valtion taloudellisesta tuesta korkeakouluopintoihin 22.6.2000 annetulla lailla (loi du 22 juin 2000 concernant l’aide financière de l’État pour études supérieures; Mémorial A 2000, s. 1106), jota on muutettu useaan otteeseen.

9 Tätä taloudellista tukea myönnetään opintorahana ja opintolainana, ja sitä voidaan hakea riippumatta siitä, missä valtiossa hakija aikoo harjoittaa korkeakouluopintojaan.

10 Valtion taloudellisesta tuesta korkeakouluopintoihin annettuun lakiin 26.7.2010 annetun lain (Mémorial A 2010, s. 2040) 1 §.n 2 momentilla tehtyjen muutosten jälkeen ensin mainitun lain 2 §:ssä määriteltiin kyseisen tuen saajat seuraavasti:

”Valtion taloudellista tukea korkeakouluopintoihin voivat saada korkeakouluopintoja suorittamaan hyväksytyt opiskelijat, jotka täyttävät jonkin seuraavista edellytyksistä:

a) asianomainen henkilö on Luxemburgin kansalainen tai Luxemburgin kansalaisen perheenjäsen ja hänen kotipaikkansa on Luxemburgin suurherttuakunnassa tai

b) hän on Euroopan unionin muun jäsenvaltion tai jonkin muun Euroopan talousalueesta [2.5.1992] tehdyn sopimuksen [(EYVL 1994, L 1, s. 3)] sopimuspuolena olevan valtion tai Sveitsin valaliiton kansalainen ja hän oleskelee Luxemburgin suurherttuakunnassa henkilöiden vapaasta liikkuvuudesta ja maahanmuutosta 29.8.2008 annetun muutetun lain 2 luvun mukaisesti palkattuna työntekijänä, itsenäisenä ammatinharjoittajana, henkilönä, joka säilyttää kyseisen aseman, tai edellä mainittuihin ryhmiin kuuluvan henkilön perheenjäsenenä tai hän on saanut pysyvän oleskeluoikeuden. – –

– –”

11 Pääasian tosiseikkoihin sovelletaan valtion taloudellisesta tuesta korkeakouluopintoihin annettua lakia, sellaisena kuin se on muutettuna 19.7.2013 annetulla lailla (Mémorial A 2013, s. 3214) (jäljempänä muutettu 22.6.2000 annettu laki).

12 Muutetun 22.6.2000 annetun lain 2 bis §:ssä, sellaisena kuin se on siihen lisättynä 19.7.2013 annetun lain 1 §:n 1 momentilla, säädetään seuraavaa:

”Myös Luxemburgin suurherttuakunnan ulkopuolella asuva opiskelija voi saada korkeakouluopintoihin taloudellista tukea sillä edellytyksellä, että hän on sellaisen palkatun työntekijän tai itsenäisen ammatinharjoittajan lapsi, joka on Luxemburgin kansalainen tai Euroopan unionin tai Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen muun sopimuspuolena olevan valtion tai Sveitsin valaliiton kansalainen ja joka työskentelee palkattuna työntekijänä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana Luxemburgissa, ja että kyseinen työntekijä on työskennellyt palkattuna työntekijänä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana Luxemburgissa yhtäjaksoisesti vähintään viiden vuoden ajan sinä ajankohtana, jona opiskelija jätti hakemuksen korkeakouluopintoihin myönnettävästä taloudellisesta tuesta. Luxemburgissa tehdyssä työssä työajan on oltava vähintään puolet siitä työajasta, jota yrityksessä lain tai mahdollisen työehtosopimuksen nojalla tavanomaisesti noudatetaan. Itsenäisen ammatinharjoittajan on ollut oltava sosiaaliturvalain (Code de la sécurité sociale) 1 §:n 4 momentin mukaisesti vakuutettu pysyvästi Luxemburgin suurherttuakunnan pakollisessa sosiaalivakuutuksessa viiden vuoden ajan ennen korkeakouluopintoihin myönnettävän taloudellisen tuen hakemisajankohtaa.”

13 Muutettu 22.6.2000 annettu laki kumottiin tämän jälkeen valtion taloudellisesta tuesta korkeakouluopintoihin 24.7.2014 annetulla lailla (loi du 24 juillet 2014 concernant l’aide financière de l’État pour études supérieures; Mémorial A 2014, s. 2188), joka ei ollut voimassa tosiseikkojen tapahtuma-aikana. Erityisesti edellytys, jonka mukaan muualla kuin Luxemburgissa asuvan opiskelijan vanhemman oli ollut työskenneltävä Luxemburgissa yhtäjaksoisesti vähintään viiden vuoden ajan sinä ajankohtana, jona taloudellista tukea koskeva hakemus jätettiin, korvattiin edellytyksellä, jonka mukaan muualla kuin Luxemburgissa asuvan opiskelijan vanhemman on ollut työskenneltävä Luxemburgissa vähintään viiden vuoden ajan taloudellista tukea koskevan hakemuksen jättämistä edeltäneen seitsemän vuoden pituisen viiteajanjakson aikana.

**Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys**

14 Liègen yliopistossa (Belgia) opiskeleva André Linares Verruga asuu vanhempiensa Maria do Céu Bragança Linares Verrugan ja Jacinto Manuel Sousa Verrugan kanssa Longwyssa (Ranska). Bragança Linares Verruga työskentelee palkattuna työntekijänä Luxemburgissa 15.5.2004 lähtien pelkästään ajanjaksoa 1.11.2011–15.1.2012 lukuun ottamatta. Sousa Verruga on työskennellyt palkattuna työntekijänä kyseisessä jäsenvaltiossa 1.4.2004–30.9.2011 ja 4.12.2013–6.1.2014. Hän perusti 1.2.2014 Luxemburgiin yrityksen ja on toiminut siellä siitä lähtien itsenäisenä ammatinharjoittajana.

15 Linares Verruga haki opiskelijana korkeakouluopintoihin myönnettävää Luxemburgin valtion taloudellista tukea lukuvuoden 2013–2014 syyslukukaudelle tutkinnon suorittamista varten.

16 Korkeakoulu- ja tutkimusministeri hylkäsi kyseisen hakemuksen 28.11.2013 tekemällään päätöksellä sillä perusteella, etteivät muutetun 22.6.2000 annetun lain 2 bis §:ssä säädetyt edellytykset täyttyneet.

17 Linares Verruga ja hänen vanhempansa tekivät 23.12.2013 oikaisuvaatimuksen kyseisestä päätöksestä. Korkeakoulu- ja tutkimusministeri hylkäsi sen 14.1.2014 tekemällään päätöksellä.

18 Linares Verruga haki korkeakouluopintoihin myönnettävää Luxemburgin valtion taloudellista tukea myös lukuvuoden 2013–2014 kevätlukukaudelle. Korkeakoulu- ja tutkimusministeri hylkäsi kyseisen taloudellista tukea koskevan hakemuksen 24.3.2014 tekemällään päätöksellä samoista syistä kuin 28.11.2013 tekemässään päätöksessä.

19 Linares Verruga ja hänen vanhempansa nostivat 15.4.2014 tribunal administratifissa (hallintotuomioistuin, Luxemburg) kanteen 28.11.2013, 14.1.2014 ja 24.3.2014 tehtyjen korkeakoulu- ja tutkimusministerin päätösten muuttamiseksi tai kumoamiseksi.

20 Linares Verruga ja hänen vanhempansa väittävät kyseisessä tuomioistuimessa ensisijaisesti, että korkeakouluopintoihin myönnettävä valtion taloudellinen tuki on sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta 29.4.2004 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 883/2004 (EUVL 2004, L 166, s. 1) tarkoitettu perhe-etuus, johon ovat oikeutettuja kaikki työntekijät. Toissijaisesti he väittävät, että kyseinen tuki on asetuksen N:o 1612/68 7 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu sosiaalinen etu, joten tukea myönnettäessä on noudatettava kyseisessä säännöksessä säädettyä yhdenvertaisen kohtelun periaatetta.

21 Luxemburgin hallitus väittää, ettei kyseinen tuki ole asetuksessa N:o 883/2004 tarkoitettu perhe-etuus, ja sen mukaan asetusta N:o 1612/68 ei voida soveltaa pääasiassa. Kyseinen hallitus vetoaa myös siihen, ettei pelkästään se, että Luxemburgin ulkopuolella asuvan opiskelijan jommallakummalla vanhemmalla on työntekijän asema, riitä antamaan kyseiselle opiskelijalle oikeutta korkeakouluopintoihin myönnettävään valtion taloudelliseen tukeen. Kyseisen hallituksen mukaan 20.6.2013 annettu tuomio Giersch ym. (C-20/12, EU:C:2013:411) mahdollisti sen, että kansallinen lainsäätäjä voi asettaa tällaisen tuen myöntämisedellytykseksi sen, että rajatyöntekijän on ollut työskenneltävä kyseisessä jäsenvaltiossa huomattavan pitkän ajan. Pääasiassa Verrugan puolisot eivät kuitenkaan täytä tätä edellytystä.

22 Tribunal administratif hylkää ensinnäkin Linares Verrugan ja tämän vanhempien perustelut, joiden mukaan korkeakouluopintoihin myönnettävä valtion taloudellinen tuki on asetuksessa N:o 883/2004 tarkoitettu perhe-etuus. Se huomauttaa tältä osin, että mainittu asetus koskee palkattujen työntekijöiden ja itsenäisten ammatinharjoittajien maksettaviin pakollisiin maksuihin liittyviä etuuksia ja että etuus kuuluu kyseisen asetuksen soveltamisalaan vain, jos se kattaa sosiaalisen riskin. Kyseinen tuomioistuin katsoo, ettei korkeakouluopintoihin myönnettävän valtion taloudellisen tuen tarkoituksena ole kattaa tällaista riskiä.

23 Kyseisen tuomioistuimen mukaan mainitun taloudellisen tuen ei voida katsoa olevan vastiketta yli 18-vuotiaiden opiskelijoiden lapsilisien poistamisesta. Nimeämällä opiskelijat korkeakouluopintoihin myönnettävän valtion taloudellisen tuen saajiksi Luxemburgin lainsäätäjä halusi sen mukaan ottaa käyttöön opiskelijan autonomian käsitteen, jolla tarkoitetaan tämän oikeutta voida osallistua haluamaansa korkeakoulutukseen vanhempiensa rahatilanteesta ja tahdosta riippumatta, ja sen tavoitteena oli muun muassa lisätä korkeakoulututkinnon suorittaneiden osuutta maassa asuvan väestön keskuudessa. Kyseinen tuomioistuin korostaa tässä yhteydessä sitä, että korkeakouluopintoihin myönnettävälle valtion taloudelliselle tuelle on asetettu pelkästään akateemisia edellytyksiä ja että se myönnetään opintorahana tai opintolainana, joiden määrät vaihtelevat yksinomaan suhteessa opiskelijan taloudelliseen ja henkilökohtaiseen sosiaaliseen tilanteeseen sekä tämän maksettaviin lukukausimaksuihin.

24 Tribunal administratif toteaa toiseksi Linares Verrugan ja tämän vanhempien väitteestä, jonka mukaan muutettu 22.6.2000 annettu laki ei sovellu yhteen asetuksen N:o 1612/68 kanssa, että siltä osin kuin jäsenvaltion työntekijöiden lasten opiskeluun myöntämä rahoitus on siirtotyöntekijälle kyseisen asetuksen 7 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu sosiaalinen etu kyseistä säännöstä voidaan soveltaa pääasiassa.

25 Mainittu tuomioistuin huomauttaa lisäksi, että unionin tuomioistuin on 20.6.2013 antamassaan tuomiossa Giersch ym. (C-20/12, EU:C:2013:411) katsonut, että valtion taloudellisesta tuesta korkeakouluopintoihin annetun lain, sellaisena kuin se on muutettuna 26.7.2010 annetulla lailla, 2 §:n b kohdassa säädetty asumisedellytys merkitsee Luxemburgissa asuvien henkilöiden ja sen ulkopuolella asuvien ja Luxemburgissa työskentelevien rajatyöntekijöiden lasten välistä, kansalaisuuteen perustuvaa välillistä syrjintää.

26 Tribunal administratif toteaa, että vaikka unionin tuomioistuin on mainitussa tuomiossa todennut, että Luxemburgin lainsäätäjä saattoi asettaa kyseisen tuen myöntämisedellytykseksi sen, että rajatyöntekijä, joka on opiskelijan vanhempi, on työskennellyt Luxemburgissa määrätyn vähimmäisajan, se ei kuitenkaan katsonut, että tämän olisi oltava yksinomainen edellytys ja että ainoan hyväksyttävän

perusteen olisi oltava viiden vuoden pituinen työskentely kyseisessä jäsenvaltiossa. Päinvastoin unionin tuomioistuin on samassa tuomiossa painottanut sitä, että sääntö, jolla suositaan yhtä ainoaa perustetta arvioitaessa, minkä asteinen liittymä rajatyöntekijällä on Luxemburgin yhteiskuntaan, on luonteeltaan liian ehdoton, ja sitä, että perusteiden, joiden nojalla on mahdollista tehdä kohtuullisen todennäköiseksi, että opiskelija palaa Luxemburgiin opintojensa päätyttyä, on oltava merkityksellisiä ja perusteltuja.

27 Tämän jälkeen tribunal administratif toteaa, että Linares Verrugalta evättiin korkeakouluopintoihin myönnettävä valtion taloudellinen tuki siitä syystä, että tämän äidin työskentely Luxemburgissa palkattuna työntekijänä oli keskeytynyt kahden ja puolen kuukauden ajaksi, siitä huolimatta, että tämä oli työskennellyt tällaisena työntekijänä kaiken kaikkiaan lähes kahdeksan vuoden ajan, kun taas tällaista epäämisperustetta ei samassa tilanteessa olisi esitetty kyseisessä jäsenvaltiossa asuvan työntekijän osalta.

28 Tribunal administratif pohtii näin ollen, onko muutetun 22.6.2000 annetun lain 2 bis §:ssä säädetty edellytys liian ehdoton. Se huomauttaa, että välillinen syrjintä on lähtökohtaisesti kiellettyä ainakin, jollei sitä voida objektiivisesti pitää oikeutettuna, toisin sanoen sillä on voitava taata hyväksyttävän tavoitteen toteuttaminen eikä sillä saada ylittää sitä, mikä on tarpeen kyseisen tavoitteen saavuttamiseksi. Kyseinen tuomioistuin toteaa tältä osin, että Luxemburgin hallitus on esittänyt oikeuttamisperusteeksi tarpeen varmistua siitä, että rajatyöntekijän ja Luxemburgin yhteiskunnan välillä on sellainen liittymä, jonka nojalla on mahdollista olettaa, että opiskelija, joka on tällaisen työntekijän lapsi, palaa valtion tukea opintojensa rahoittamiseen saatuaan Luxemburgiin käyttääkseen näin hankkimiaan tietoja tämän jäsenvaltion talouden kehittymisen kannalta hyödyllisellä tavalla.

29 Tribunal administratifin mukaan Luxemburgin hallitus tietää muutetun 22.6.2000 annetun lain 2 bis §:ssä asetetun vaatimuksen olevan kohtuuton ja syrjivä, koska viiden vuoden yhtäjaksoista työskentelyä koskeva edellytys korvattiin valtion taloudellisesta tuesta korkeakouluopintoihin 24.7.2014 annetulla lailla edellytyksellä, jonka mukaan työtä on ollut tehtävä yhteensä viiden vuoden ajan seitsemän vuoden viitekauden aikana, jotta muun muassa työttömyydestä johtuvat työskentelykatkot olisi mahdollista ottaa huomioon. Kyseinen tuomioistuin katsoo kuitenkin, että mainitun tuen myöntämisedellytysten muuttumisesta huolimatta kysymys siitä, soveltuuko muutettu 22.6.2000 annettu laki yhteen asetuksen N:o 1612/68 kanssa, on edelleen omiaan vaikuttamaan päätökseen siitä, millainen kohtalo pääasiassa kyseessä oleville korkeakoulu- ja tutkimusministerin päätöksille on varattava.

30 Tässä tilanteessa tribunal administratif on päättänyt lykätä asian ratkaisemista ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko [muutetun 22.6.2000 annetun lain] 2 bis §:ssä Luxemburgin suurherttuakunnan ulkopuolella asuville opiskelijoille asetettu edellytys, jossa jätetään huomioimatta kaikki muut liitynnän perusteet ja jonka mukaan kyseisten opiskelijoiden on oltava sellaisten työntekijöiden lapsia, jotka ovat työskennelleet palkattuina työntekijöinä tai itsenäisinä ammatinharjoittajina Luxemburgissa yhtäjaksoisesti vähintään viiden vuoden ajan taloudellisen tuen hakemisajankohtana, oikeutettu Luxemburgin valtion esittämien koulutus- ja talouspoliittisten näkökohtien perusteella ja asianmukainen sekä asetettuun tavoitteeseen nähden oikeasuhteinen, kun tavoitteena on lisätä korkeakoulututkinnon suorittaneiden osuutta mutta varmistaa samalla, että mainitut henkilöt, jotka ovat käyttäneet asianomaisen tukijärjestelmän tarjoamaa mahdollisuutta rahoittaa mahdollisesti myös ulkomailla suoritetut opinnot, palaavat Luxemburgiin käyttääkseen näin hankkimiaan tietoja tämän jäsenvaltion talouden kehittymisen kannalta hyödyllisellä tavalla?”

**Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu**

31 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy kysymyksellään pääasiallisesti, onko asetuksen N:o 492/2011 7 artiklan 2 kohtaa tulkittava siten, että se on esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle jäsenvaltion lainsäädännölle, jonka mukaan edellytykseksi sille, että Luxemburgin ulkopuolella asuvat opiskelijat voivat saada korkeakouluopintoihin myönnettävän valtion taloudellisen tuen, asetetaan se, että ainakin toinen heidän vanhemmistaan on työskennellyt kyseisessä jäsenvaltiossa vähintään ja yhtäjaksoisesti viiden vuoden ajan taloudellisen tuen hakemisajankohtana, mutta jossa ei säädetä tällaisesta edellytyksestä kyseisen jäsenvaltion alueella asuvien opiskelijoiden osalta, ja jonka tavoitteena on lisätä korkeakoulututkinnon suorittaneiden osuutta maassa asuvista henkilöistä.

*Alustavia huomautuksia*

32 Unionin tuomioistuimen piti jo 20.6.2013 antamassaan tuomiossa Giersch ym. (C-20/12, EU:C:2013:411) tutkia valtion taloudellista tukea korkeakouluopintoihin koskevaa Luxemburgin lainsäädäntöä, joka tuolloin perustui valtion taloudellisesta tuesta korkeakouluopintoihin annettuun lakiin, sellaisena kuin tämä oli muutettuna 26.7.2010 annetulla lailla.

33 Unionin tuomioistuimelta kysyttiin, onko kansallinen lainsäädäntö, jossa korkeakouluopintoihin myönnettävän taloudellisen tuen myöntämiselle asetettiin opiskelijan asumista tässä jäsenvaltiossa koskeva edellytys ja otettiin käyttöön erilainen kohtelu asianomaisessa jäsenvaltiossa asuvien henkilöiden ja sellaisten henkilöiden välille, jotka eivät asu tässä jäsenvaltiossa mutta ovat samassa jäsenvaltiossa työskentelevien rajatyöntekijöiden lapsia, yhteensopiva asetuksen N:o 1612/68 7 artiklan 2 kohdan kanssa.

34 Unionin tuomioistuin katsoi, että erilainen kohtelu, joka johtui asumisedellytyksen asettamisesta opiskelijoille, jotka olivat rajatyöntekijöiden lapsia, merkitsi kansalaisuuteen perustuvaa välillistä syrjintää, joka on lähtökohtaisesti kiellettyä, ellei sitä voida objektiivisesti pitää oikeutettuna (ks. vastaavasti tuomio 20.6.2013, Giersch ym., C-20/12, EU:C:2013:411, 46 kohta).

35 Unionin tuomioistuin totesi tältä osin, että valtion taloudellisesta tuesta korkeakouluopintoihin annetussa laissa, sellaisena kuin se oli muutettuna 26.7.2010 annetulla lailla, säädetty asumisedellytys oli omiaan toteuttamaan unionin tasolla tunnustetun yleisen edun mukaisen tavoitteen, joka on korkeakouluopintojen suorittamisen tukeminen ja Luxemburgissa asuvien korkeakoulututkinnon suorittaneiden osuuden huomattava lisääminen (tuomio 20.6.2013, Giersch ym., C-20/12, EU:C:2013:411, 53, 56 ja 68 kohta).

36 Asumisedellytyksen tarpeellisuutta arvioidessaan unionin tuomioistuin sitä vastoin katsoi, että tällaisella edellytyksellä ylitetään se, mikä on tarpeen tavoitteen, joka oli korkeakoulututkinnon suorittaneiden osuuden lisääminen asukkaiden keskuudessa, saavuttamiseksi, koska siinä estetään ottamasta huomioon muita sellaisia seikkoja, jotka voivat kuvata tosiasiallisen liitynnän astetta kyseisen taloudellisen tuen hakijan ja kyseisen jäsenvaltion yhteiskunnan tai työmarkkinoiden välillä, kuten esimerkiksi sitä, että toinen vanhemmista, joka vastaa edelleen opiskelijan elatuksesta, on rajatyöntekijä, jolla on pysyvä työpaikka asianomaisessa jäsenvaltiossa, jossa hän on jo työskennellyt huomattavan pitkän ajan (tuomio 20.6.2013, Giersch ym., C-20/12, EU:C:2013:411, 83 kohta).

37 Kyseisen 20.6.2013 annetun tuomion Giersch ym., (C-20/12, EU:C:2013:411) johdosta valtion taloudellisesta tuesta korkeakouluopintoihin annettua lakia muutettiin 19.7.2013 annetulla lailla siten, että tukea myönnettiin opiskelijalle, joka ei asunut Luxemburgissa, edellyttäen, että hän oli sellaisen palkatun työntekijän tai itsenäisen ammatinharjoittajan lapsi, jolla on Luxemburgin kansalaisuus tai

Euroopan unionin kansalaisuus ja joka on työskennellyt palkattuna työntekijänä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana Luxemburgissa yhtäjaksoisesti vähintään viiden vuoden ajan sinä ajankohtana, jona opiskelija haki korkeakouluopintoihin myönnettävää taloudellista tukea.

38 Jotta ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen kysymykseen voitaisiin vastata, on tutkittava, aiheutetaanko tällaisella muutetulla lainsäädännöllä mahdollisesti syrjintää ja, jos aiheutetaan, onko tämä objektiivisesti oikeutettua.

*Syrjinnän olemassaolo*

39 Asetuksen N:o 492/2011 7 artiklan 2 kohdan, joka on samansisältöinen kuin asetuksen N:o 1612/68 7 artiklan 2 kohta, mukaan jäsenvaltion kansalaisen on työntekijänä saatava toisen jäsenvaltion alueella samat sosiaaliset ja verotukseen liittyvät edut kuin kotimaisten työntekijöiden. Tätä säännöstä sovelletaan erotuksetta sekä vastaanottavassa jäsenvaltiossa asuviin siirtotyöläisiin että rajatyöntekijöihin, jotka työskentelevät viimeksi mainitussa jäsenvaltiossa mutta asuvat toisessa jäsenvaltiossa (ks. vastaavasti tuomio 27.11.1997, Meints, C-57/96, EU:C:1997:564, 50 kohta ja tuomio 20.6.2013, Giersch ym., C-20/12, EU:C:2013:411, 37 kohta).

40 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan ammattipätevyyteen johtavien yliopisto-opintojen harjoittamiseen myönnetty toimeentulo- ja opintotuki on asetuksen N:o 1612/68 7 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu sosiaalinen etu siirtotyöläiselle (tuomio 14.6.2012, komissio v. Alankomaat, C-542/09, EU:C:2012:346, 34 kohta ja tuomio 20.6.2013, Giersch ym., C-20/12, EU:C:2013:411, 38 kohta), jonka lapsi voi itse vedota tähän säännökseen saadakseen kyseistä tukea, jos sitä myönnetään kansallisen oikeuden nojalla suoraan opiskelijalle (ks. vastaavasti tuomio 26.2.1992, Bernini, C-3/90, EU:C:1992:89, 26 kohta; tuomio 14.6.2012, komissio v. Alankomaat, C-542/09, EU:C:2012:346, 48 kohta ja tuomio 20.6.2013, Giersch ym., C-20/12, EU:C:2013:411, 40 kohta).

41 Sekä SEUT 45 artiklaan että asetuksen N:o 1612/68 7 artiklaan kirjatulla yhdenvertaisen kohtelun periaatteella ei kielletä ainoastaan kansalaisuuteen perustuvaa välitöntä syrjintää vaan myös kaikki sellaiset välillisen syrjinnän muodot, joissa tosiasiallisesti päädytään samaan lopputulokseen muita erotteluperusteita soveltamalla (ks. tuomio 13.4.2010, Bressol ym., C-73/08, EU:C:2010:181, 40 kohta).

42 Pääasiassa kyseessä olevalla kansallisella lainsäädännöllä asetetaan korkeakouluopintoihin myönnettävän taloudellisen tuen myöntämisen edellytykseksi joko se, että opiskelijat asuvat Luxemburgin alueella, taikka – kyseisen alueen ulkopuolella asuvien opiskelijoiden osalta – se, että nämä ovat sellaisten työntekijöiden lapsia, jotka ovat olleet palkattuja työntekijöitä tai itsenäisiä ammatinharjoittajia Luxemburgissa yhtäjaksoisesti vähintään viiden vuoden ajan taloudellisen tuen hakemisajankohtana. Vaikka kyseistä edellytystä sovelletaan erotuksetta sekä Luxemburgin että muiden jäsenvaltioiden kansalaisiin, tällaisesta yhtäjaksoisesta vähimmäistyöskentelyajasta ei säädetä Luxemburgin alueella asuvien opiskelijoiden osalta.

43 Tällainen asuinpaikkaan perustuva erottelu saattaa koitua pikemminkin muiden jäsenvaltioiden kansalaisten vahingoksi, koska henkilöt, jotka eivät asu asianomaisessa jäsenvaltiossa, ovat useimmiten muiden valtioiden kansalaisia (ks. vastaavasti tuomio 14.6.2012, komissio v. Alankomaat, C-542/09, EU:C:2012:346, 38 kohta ja tuomio 20.6.2013, Giersch ym., C-20/12, EU:C:2013:411, 44 kohta).

44 Tällainen erottelu on siis sellaista kansallisuuteen perustuvaa syrjintää, joka voitaisiin hyväksyä ainoastaan, jos se on objektiivisesti oikeutettua. Jotta erottelu olisi oikeutettua, sen on oltava omiaan takaamaan hyväksyttävän tavoitteen toteuttaminen, eikä se saa ylittää sitä, mikä on tarpeen tämän tavoitteen saavuttamiseksi.

*Hyväksyttävän tavoitteen olemassaolo*

45 Luxemburgin hallitus väittää kirjallisissa huomautuksissaan, että muutetulla 22.6.2000 annetulla lailla tavoitellaan samaa päämäärää, johon vedottiin perusteltaessa 20.6.2013 annettuun tuomioon johtaneessa asiassa Giersch ym. (C-20/12, EU:C:2013:411) sovellettua lainsäädäntöä. Kyseisenä päämääränä on korkeakoulututkinnon suorittaneiden osuuden huomattava lisääminen Luxemburgin asukkaiden keskuudessa.

46 Unionin tuomioistuin on 20.6.2013 annetun tuomion Giersch ym., (C-20/12, EU:C:2013:411) 53 ja 56 kohdassa todennut, että sosiaalinen tavoite, johon Luxemburgin hallitus vetosi perustellakseen lainsäädäntöä, jota sovellettiin kyseisen tuomion antamiseen johtaneessa asiassa ja joka oli korkeakouluopintojen suorittamisen tukeminen, on unionin tasolla tunnustettu yleisen edun mukainen tavoite. Jäsenvaltion toteuttamalla toimella, jolla pyritään turvaamaan sen alueella asuvan väestön korkea koulutustaso, pyritään näet hyväksyttävään tavoitteeseen, jonka perusteella kansalaisuuteen perustuva välillinen syrjintä saattaa olla oikeutettua.

47 Vielä on tutkittava, onko edellytys, jonka mukaan työskentelyn on ollut kestettävä yhtäjaksoisesti viiden vuoden ajan taloudellisen tuen hakemisajankohtana, asianmukainen ja tarpeellinen mainitun päämäärän saavuttamiseksi.

*Vähintään viiden vuoden pituista yhtäjaksoista työskentelyä koskevan edellytyksen asianmukaisuus*

48 Luxemburgin hallituksen näkemyksen, johon Tanskan ja Norjan hallitukset pääasiallisesti yhtyvät, mukaan edellytyksellä, jonka mukaan työntekijän on ollut työskenneltävä Luxemburgissa yhtäjaksoisesti vähintään viiden vuoden ajan, pyritään varmistamaan, että taloudellista tukea saavat vain ne opiskelijat, joilla on Luxemburgin yhteiskuntaan siteitä, jotka saattavat erittäin todennäköiseksi, että he korkeakouluopintojensa päätyttyä asettuvat asumaan Luxemburgiin ja integroituvat tämän työmarkkinoille. Kyseinen päämäärä saavutetaan, jos vanhempi, joka on rajatyöntekijä, työskentelee Luxemburgissa vakituisesti ja on jo työskennellyt siellä huomattavan pitkään, sillä tämä osoittaa Luxemburgin hallituksen mukaan, että tällä on todellinen yhteys Luxemburgin yhteiskuntaan tai työmarkkinoihin. Tällaisten seikkojen perusteella on mahdollista olettaa, että vanhempien esimerkki on riittävän suurella todennäköisyydellä omiaan vaikuttamaan opiskelijan uravalintaan.

49 Ensiksi on syytä muistuttaa, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan se, että siirtotyöläiset ja rajatyöntekijät ovat päässeet jäsenvaltion työmarkkinoille, luo lähtökohtaisesti riittävän integroitumista koskevan yhteyden kyseisen jäsenvaltion yhteiskuntaan ja mahdollistaa sen, että heihin voidaan soveltaa yhdenvertaisen kohtelun periaatetta kotimaisiin työntekijöihin nähden, kun kyse on sosiaalisista eduista (ks. vastaavasti tuomio 14.6.2012, komissio v. Alankomaat, C-542/09, EU:C:2012:346, 65 kohta ja tuomio 20.6.2013, Giersch ym., C-20/12, EU:C:2013:411, 63 kohta).

50 Integroitumista koskeva yhteys seuraa muun muassa siitä, että niillä veroilla ja sosiaalimaksuilla, joita siirtotyöläiset maksavat vastaanottavassa jäsenvaltiossa tekemänsä palkkatyön perusteella, he osallistuvat kyseisen valtion sosiaalipolitiikan rahoitukseen. Näin ollen heidän on voitava hyötyä siitä samoilla edellytyksillä kuin kotimaisten työntekijöiden (ks. vastaavasti tuomio 14.6.2012, komissio v. Alankomaat, C-542/09, EU:C:2012:346, 66 kohta ja tuomio 20.6.2013, Giersch ym., C-20/12, EU:C:2013:411, 63 kohta).

51 Unionin tuomioistuin on kuitenkin jo myöntänyt, että kansallinen lainsäädäntö, joka on välillisesti syrjivää ja jolla rajoitetaan asetuksen N:o 1612/68 7 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen sosiaalisten etujen myöntämistä rajatyöntekijöille, jos näillä ei ole riittävää sidettä siihen yhteiskuntaan, jossa he työskentelevät siellä asumatta, voi olla objektiivisesti oikeutettu ja oikeasuhteinen tavoiteltavaan päämäärään nähden (ks. vastaavasti tuomio 18.7.2007, Hartmann, C-212/05, EU:C:2007:437, 30–35

ja 37 kohta; tuomio 18.7.2007, Geven, C-213/05, EU:C:2007:438, 26 kohta; tuomio 11.9.2007, Hendrix, C-287/05, EU:C:2007:494, 54 ja 55 kohta ja tuomio 20.6.2013, Giersch ym., C-20/12, EU:C:2013:411, 64 kohta).

52 Unionin tuomioistuin on näin 18.7.2007 annetun tuomion Geven (C-213/05, EU:C:2007:438) 26 ja 28–30 kohdassa todennut, ettei asetuksen N:o 1612/68 7 artiklan 2 kohta ollut esteenä jäsenvaltion lainsäädännölle, jonka mukaan kyseisessä säännöksessä tarkoitettua sosiaalista etua voivat saada pelkästään ne työntekijät, jotka asuinpaikkansa valitsemalla olivat luoneet tosiasiallisen yhteyden kyseisen jäsenvaltion yhteiskuntaan, ja rajatyöntekijöistä, jotka työskentelivät kyseisessä jäsenvaltiossa toisessa jäsenvaltiossa asuen, ne, jotka työskentelivät ensin mainitussa jäsenvaltiossa enemmän kuin vähäisessä määrin, sillä henkilön objektiivista osallistumista kansallisille työmarkkinoille pidettiin pätevänä osoituksena siitä, että kyseinen henkilö oli integroitunut osaksi mainitun jäsenvaltion yhteiskuntaa.

53 Kyseiseen 20.6.2013 annettuun tuomioon johtaneessa asiassa Giersch ym. (C-20/12, EU:C:2013:411) sovelletussa lainsäädännössä opiskelijalle edeltä käsin asetettu edellytys, jonka mukaan tämän oli asuttava Luxemburgissa, katsottiin ainoaksi edellytykseksi, joka oli omiaan osoittamaan liittymäkohdan kyseiseen jäsenvaltioon.

54 Unionin tuomioistuin katsoi, että tällainen asumisedellytys oli asianmukainen toteuttamaan tavoitteen, joka oli korkeakouluopintojen suorittamisen edistäminen ja Luxemburgissa asuvien korkeakoulututkinnon suorittaneiden henkilöiden osuuden huomattava lisääminen, mutta että se oli liian ehdoton (tuomio 20.6.2013, Giersch ym., C-20/12, EU:C:2013:411, 76 kohta). Se, että tuen saajien voitiin olettaa kohtuullisen todennäköisesti palaavan sijoittautumaan Luxemburgiin ja asettumaan kyseisen jäsenvaltion työmarkkinoiden käytettäväksi edistääkseen sen talouden kehitystä, oli mahdollista päätellä muidenkin seikkojen kuin tällaisen edellytyksen perusteella (tuomio 20.6.2013, Giersch ym., C-20/12, EU:C:2013:411, 77 kohta).

55 Tällaisena seikkana unionin tuomioistuin mainitsi muun muassa, että se, että kyseisen opiskelijan vanhemmat ovat työskennelleet tuen myöntävässä jäsenvaltiossa huomattavan pitkän ajan, voi olla asianmukainen seikka osoittamaan tosiasiallisen liitynnän astetta kyseisen jäsenvaltion yhteiskuntaan tai työmarkkinoille (tuomio 20.6.2013, Giersch ym., C-20/12, EU:C:2013:411, 78 kohta).

56 Pääasiassa kuten myös 20.6.2013 annettuun tuomioon johtaneessa asiassa Giersch ym., (C-20/12, EU:C:2013:411) ensinnäkin tuensaajina eivät ole itse työntekijät vaan näiden Luxemburgin ulkopuolella asuvat lapset, jotka haluavat opiskella erotuksetta Luxemburgissa tai missä tahansa muussa valtiossa, ja toiseksi rajatyöntekijöiden lasten yhteys Luxemburgin yhteiskuntaan saattaa tässä suhteessa näyttää Luxemburgissa asuvien siirtotyöläisten lasten yhteyttä vähemmän voimakkaalta.

57 Näissä olosuhteissa vaikuttaa oikeutetulta, että tuen maksava jäsenvaltio haluaa varmistua, että rajatyöntekijällä on todellakin integroitumista koskeva yhteys Luxemburgin yhteiskuntaan, vaatimalla, että tällä on siihen riittävä side, voidakseen välttää ”opintorahaturismin” ilmaantumisen, johon huomautuksia esittäneet hallitukset ovat viitanneet.

58 Tältä osin on syytä myöntää, että muutetussa 22.6.2000 annetussa laissa vaatimus, jonka mukaan vanhemman, joka on rajatyöntekijä, on pitänyt työskennellä tietty vähimmäisaika Luxemburgissa, jotta rajatyöntekijöiden lapset voisivat saada korkeakouluopintoihin myönnettävää valtion taloudellista tukea, on omiaan osoittamaan sen, että kyseisillä työntekijöillä on tällainen side Luxemburgin yhteiskuntaan ja että opiskelijan voidaan kohtuullisen todennäköisesti olettaa palaavan Luxemburgiin opintojensa päätyttyä.

*Yhtäjaksoista vähimmäistyöskentelyaikaa koskevan edellytyksen tarpeellisuus*

59 Jotta edellytys, joka koskee yhtäjaksoista vähimmäistyöskentelyaikaa taloudellisen tuen hakemisajankohtana, olisi unionin oikeuden mukainen, sillä ei saada ylittää sitä, mikä on tarpeen halutun päämäärän saavuttamiseksi.

60 Unionin tuomioistuin on 20.6.2013 annetun tuomion Giersch ym. (C-20/12, EU:C:2013:411) 76 kohdassa todennut, että Luxemburgin suurherttuakunta oli kyseisen tuomion antamiseen johtaneessa asiassa kyseessä olevan kaltaisen asumisedellytyksen asettamalla korostanut seikkaa, joka ei välttämättä ollut ainoa kuvaamaan tosiasiallisen liitynnän astetta asianomaisen henkilön ja tämän jäsenvaltion välillä.

61 Näin unionin tuomioistuin totesi, että opiskelijalla Luxemburgin suurherttuakuntaan oleva riittävä side, jonka nojalla voidaan kohtuullisen todennäköisesti olettaa hänen palaavan sijoittautumaan Luxemburgiin ja asettumaan kyseisen jäsenvaltion työmarkkinoiden käytettäväksi, voi johtua myös siitä, että kyseinen opiskelija asuu yksin tai vanhempiensa kanssa jossain Luxemburgiin suurherttuakuntaan rajoittuvassa jäsenvaltiossa ja että hänen vanhempansa ovat jo huomattavan pitkään työskennelleet Luxemburgissa ja asuneet kyseisen jäsenvaltion läheisyydessä (tuomio 20.6.2013, Giersch ym., C-20/12, EU:C:2013:411, 78 kohta).

62 Luxemburgin lainsäätäjälle tarjolla olleista mahdollisuuksista unionin tuomioistuin totesi, että kun myönnettävä tuki muodostuu esimerkiksi lainasta, rahoitusjärjestelmä, jossa lainan myöntämiselle tai jopa sen jäljellä olevan määrän maksamiselle taikka takaisinmaksusta vapauttamiselle asetettaisiin edellytys, jonka mukaan tukea saaneen opiskelijan on opintonsa ulkomailla päätettyään palattava työskentelemään ja asumaan Luxemburgiin, saattaisi mahdollistaa tavoitellun päämäärän saavuttamisen loukkaamatta rajatyöntekijöiden lasten oikeuksia (tuomio 20.6.2013, Giersch ym., C-20/12, EU:C:2013:411, 79 kohta).

63 Jotta vältettäisiin ”opintorahaturismin” ilmaantumisvaara ja varmistuttaisiin siitä, että rajatyöntekijällä on riittävät yhteydet Luxemburgin yhteiskuntaan, unionin tuomioistuin mainitsi 20.6.2013 annetun tuomion Giersch ym. (C-20/12, EU:C:2013:411) 80 kohdassa olevan mahdollista, että taloudellisen tuen myöntämisen edellytykseksi asetettaisiin se, että rajatyöntekijä, joka on sellaisen opiskelijan vanhempi, joka ei asu Luxemburgissa, on työskennellyt tässä jäsenvaltiossa vähintään tietyn pituisen ajan.

64 Luxemburgin hallitus väittää tältä osin, että kansallinen lainsäätäjä on käyttänyt sille 20.6.2013 annetun tuomion Giersch ym. (C-20/12, EU:C:2013:411) 80 kohdassa annettua mahdollisuutta tukeutumalla analogisesti direktiivin 2004/38 24 artiklan 2 kohtaan, jossa viitataan saman direktiivin 16 artiklan 1 kohdassa esitettyihin pysyvän oleskeluoikeuden saantiedellytyksiin. Viimeksi mainitussa säännöksessä säädetään nimenomaisesti, että ”unionin kansalaisilla, jotka ovat oleskelleet laillisesti vastaanottavan jäsenvaltion alueella yhtäjaksoisesti viisi vuotta”, on oikeus pysyvään oleskeluun sen alueella.

65 Kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 83–85 kohdassa todennut, Luxemburgin hallituksen mainitsemalla vastaavuudella direktiivin 2004/38 16 artiklan 1 kohdan ja 24 artiklan 2 kohdan välillä ei kuitenkaan ole merkitystä perusteltaessa pääasiassa kyseessä olevassa kansallisessa lainsäädännössä asetettua viiden vuoden pituista yhtäjaksoista työskentelyä koskevaa vaatimusta.

66 Direktiivin 2004/38 16 artikla, jossa säädetään yhtäjaksoisen asumisen vähimmäiskestoa koskevasta edellytyksestä, jolla varmistetaan pysyvän oleskeluoikeuden myöntäminen vastaanottavaan jäsenvaltioon vakituisesti sijoittautuneille henkilöille, kuuluu – kuten unionin tuomioistuin on 20.6.2013 annetun tuomion Giersch ym. (C-20/12, EU:C:2013:411) 80 kohdassa nimenomaisesti korostanut – eri asiayhteyteen kuin kotimaisten työntekijöiden ja siirtotyöntekijöiden välinen yhdenvertainen kohtelu. Direktiivin 2004/38 24 artiklan 2 kohdassa täsmennetään lisäksi

nimenomaisesti, että kyseisellä säännöksellä tarjottua mahdollisuutta kieltäytyä ennen pysyvän oleskeluoikeuden saamista myöntämästä toimeentulotukea opintoja varten, ammattiin johtava koulutus mukaan luettuna, opintorahan tai -lainan muodossa sovelletaan yksinomaan henkilöihin, jotka eivät ole palkattuja työntekijöitä tai itsenäisiä ammatinharjoittajia taikka henkilöitä, joilla säilyy tällainen asema, tai heidän perheensä jäseniä.

67 Unionin tuomioistuin on siis 20.6.2013 annetun tuomion Giersch ym. (C-20/12, EU:C:2013:411) 80 kohdassa viitannut direktiivin 2004/38 16 artiklan 1 kohtaan ja 24 artiklan 2 kohtaan pelkästään kuvatakseen, millä tavoin unionin oikeuden mukaan on mahdollista välttää ”opintorahaturismin” ilmaantumisvaara, kun kyse on taloudelliseen toimintaan osallistumattomista unionin kansalaisista.

68 On syytä todeta, että pääasiassa valtion taloudellinen tuki korkeakouluopintoihin evättiin Linares Verrugalta, vaikka tämän vanhemmat olivat työskennelleet Luxemburgissa yhteensä yli viiden vuoden ajan ja vaikka taloudellista tukea koskevaa hakemusta edeltäneen viiden vuoden aikana työskentelyssä oli ollut vain muutamia lyhyitä keskeytyksiä.

69 Pääasiassa kyseessä olevassa kansallisessa lainsäädännössä säädetyn kaltaisella säännöllä, jonka mukaan edellytyksenä sille, että kyseisen jäsenvaltion ulkopuolella asuvat opiskelijat voisivat saada korkeakouluopintoihin myönnettävää taloudellista tukea, on se, että heillä on sellainen vanhempi, joka on työskennellyt Luxemburgissa yhtäjaksoisesti vähintään viiden vuoden ajan sinä ajankohtana, jona taloudellista tukea haettiin, ja jonka mukaan ei ole mahdollista, että toimivaltaiset viranomaiset myöntäisivät kyseisen tuen silloin, kun – kuten pääasiassa – vanhemmat ovat kyseisen hakemuksen jättämistä edeltäneen ajanjakson aikana muutamia lyhyitä keskeytyksiä lukuun ottamatta työskennelleet Luxemburgissa huomattavan pitkän – tässä tapauksessa lähes kahdeksan vuoden pituisen – ajanjakson ajan, asetetaan rajoitus, joka ylittää sen, mikä on tarpeen hyväksyttävän tavoitteen, joka on Luxemburgissa asuvien korkeakoulututkinnon suorittaneiden osuuden huomattava lisääminen, saavuttamiseksi, koska tällaiset keskeytykset eivät ole omiaan rikkomaan taloudellisen tuen hakijan ja Luxemburgin suurherttuakunnan välistä sidettä.

70 Kaikesta edellä lausutusta seuraa, että esitettyyn kysymykseen on vastattava niin, että asetuksen N:o 492/2011 7 artiklan 2 kohtaa on tulkittava siten, että se on esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle jäsenvaltion lainsäädännölle, jonka mukaan edellytykseksi sille, että Luxemburgin ulkopuolella asuvat opiskelijat voivat saada korkeakouluopintoihin myönnettävää valtion taloudellista tukea, asetetaan se, että ainakin toinen heidän vanhemmistaan on työskennellyt kyseisessä jäsenvaltiossa yhtäjaksoisesti vähintään viiden vuoden ajan tukihakemuksen jättämisajankohtana, mutta jossa ei säädetä tällaisesta edellytyksestä kyseisen jäsenvaltion alueella asuvien opiskelijoiden osalta ja jonka tavoitteena on lisätä korkeakoulututkinnon suorittaneiden osuutta maassa asuvista henkilöistä.

## Oikeudenkäyntikulut

71 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (toinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

**Työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta unionin alueella 5.4.2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 492/2011 7 artiklan 2 kohtaa on tulkittava siten, että se on esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle jäsenvaltion lainsäädännölle, jonka mukaan edellytykseksi sille, että Luxemburgin ulkopuolella asuvat opiskelijat voivat saada korkeakouluopintoihin myönnettävää valtion taloudellista tukea, asetetaan se, että ainakin**

**toinen heidän vanhemmistaan on työskennellyt kyseisessä jäsenvaltiossa yhtäjaksoisesti vähintään viiden vuoden ajan tukihakemuksen jättämisajankohtana, mutta jossa ei säädetä tällaisesta edellytyksestä kyseisen jäsenvaltion alueella asuvien opiskelijoiden osalta ja jonka tavoitteena on lisätä korkeakoulututkinnon suorittaneiden osuutta maassa asuvista henkilöistä.**

Allekirjoitukset